

Próza s dívčí hrdinkou
a
dívčí román

Náplň přednášky

- 1) Sekundární literatura k tématu
- 2) Terminologie – rozdíl mezi PDH a DR, pozice mezi žánry literatury pro děti a mládež
- 3) Vývoj PDH a DR

Základní sekundární literatura

- VAŘEJKOVÁ, Věra. *Česká próza s dívčí hrdinkou*. - 2 díly skript, vyd. 1994, 1995
- HRABÁK, J. *Od laciného optimismu k hororu. K historii a patologii dvou odvětví literárního braku*. Praha: Melantrich, 1989.
- MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Praha/ Litomyšl: Paseka, 1996.
- SIEGLOVÁ, Naděžda. *Próza s dívčí hrdinkou*. Brno: CERM, 2000.
- SIROVÁTKA, O. *Ach, ta láska*. Praha: Melantrich, 1984.
- SIROVÁTKA, O. *Literatura na okraji*. Praha: Československý spisovatel, 1990.
- TOMAN, Jaroslav. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000.
- Sborníky, časopisy (zejm. *Ladění, Zlatý máj, Úhor*)

Terminologie

- *Slovník literární teorie* (Vlašín, 1984):
 - A) dívčí hrdinka
 - B) exponovaná citová problematika
 - C) konfliktní situace vázané na typické prostředí, v nichž si hrdinka vytváří či ověřuje své mravní kvality

- DÍVČÍ ROMÁN:

- Substandardní literatura, schematismus, opakování úspěšných fabulí, konvenčnost, neinvenčnost, relaxační funkce...

X

- PRÓZA S DÍVČÍ HRDINKOU:

- Vyšší umělecké ambice, nekonvenčnost, originalita, estetická funkce

Diskuse

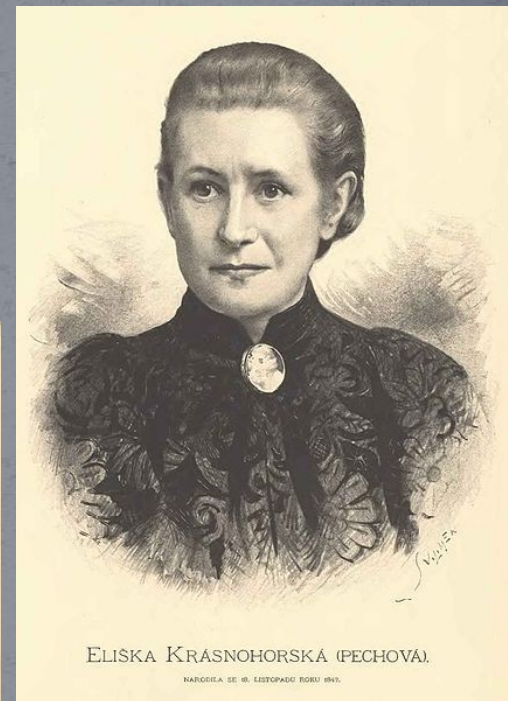
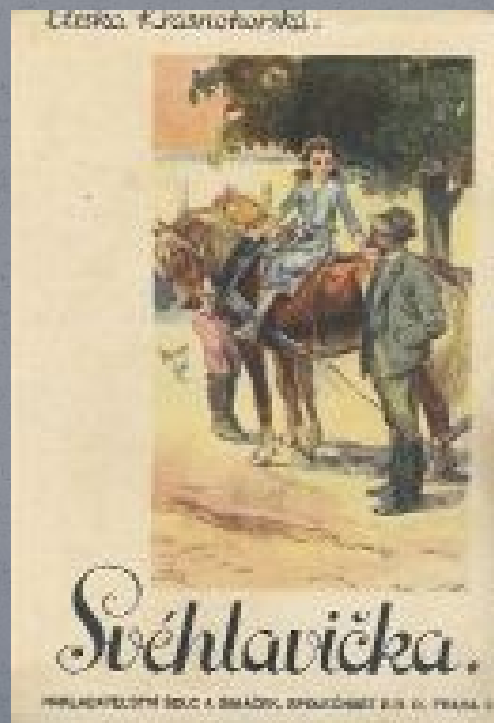
- 30. léta – *Úhor*
- 50. léta - *Literární noviny* ■■■■■ termín próza s dívčí hrdinkou

Počátky světového dívčího románu

- Sentimentalismus: Samuel Richardson (1689 – 1761)
- George Sandová (1804 – 1876)
- Růžová knihovna: Sophie de Ségur: *Nehody malé Žofie* (1859)
- Charlotte Bronteová: *Jana Eyrová* (1847, č. 1875) – Sirotek lowoodský
- Johanna Spyriová: *Heidi, děvčátko z hor* (1881, č. 1971)
- Luisa May Alcottová: *Malé ženy* (1868 – 1869, č. 1919)
- Lucy Maud Montgomeryová: *Anna ze Zeleného domu* (1908, č. 1982)

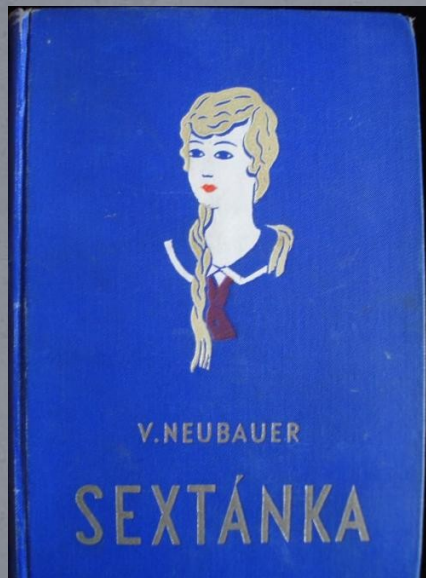
Eliška Krásnohorská: Svěhlavička (1887)

- Emma von Rhoden: *Trotzkopf* (1885)
- Pokračování:
- *Svěhlavička nevěstou,*
Svěhlavička ženuškou,
Svěhlavička babičkou

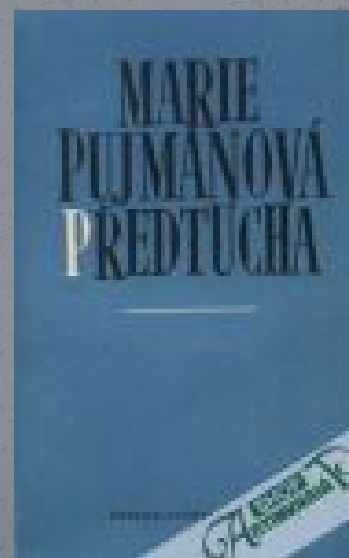
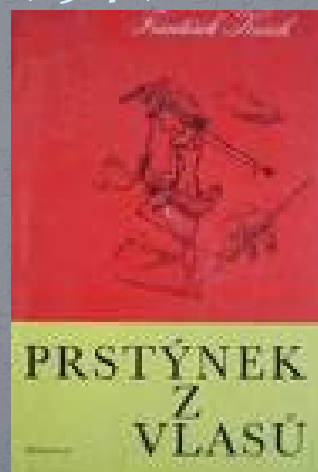
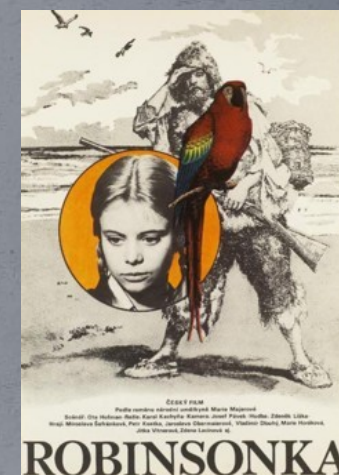
Rozmach DR v meziválečném období

- Oblíbení autoři: Josef Roden, Vilém Neubauer, Jaromíra Hüttlová
- Hrdinky: rozpustilé studentky
- Prostředí: gymnázia + prázdninová letoviska, divadla a natáčení filmu...

30. a 40. léta - výjimky

- Marie Majerová (1882 – 1967)
 - *Robinsonka (1940)*
- Marie Pujmanová (1893 – 1958)
 - *Předtucha (1942)*
- František Kožík (1909 – 1997)
 - *Prstýnek z vlasů (1941)*

Změny po roce 1948

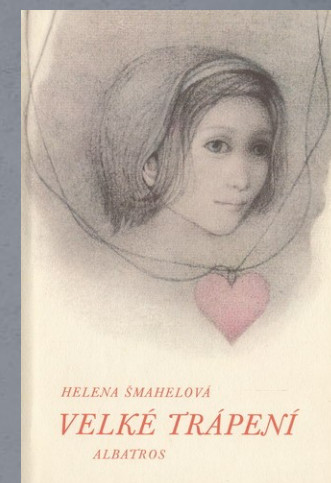
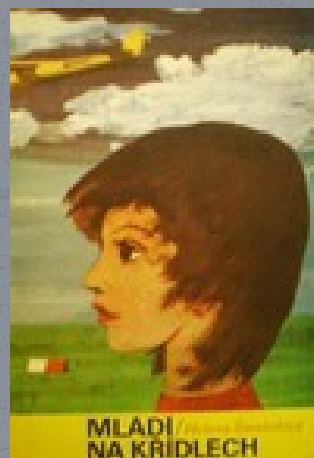
- Ideologicky podmíněná představa o socialistické literatuře
- Vymýcení braku, včetně DR
- Nová debata o (ne)nutnosti existence četby speciálně určené dívkám

Helena Šmahelová

(1910 – 1997)

- Výrazný vliv na posun žánrové varianty ve 2. polovině 50. let
- *Mládí na křídlech* (1956)
- *Velké trápení* (1957)
- *Magda* (1959), *Dva týdny prázdnin* (1959), *Jsem už velká dívka* (1960)

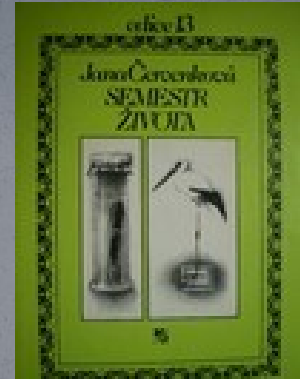
2. polovina 60. let

- Věra Adlová (1919 – 1999)
 - *Blues pro Alexandru* (1966)
- Iva Hercíková (1935 – 2007)
 - *Pět holek na krku* (1966)
 - *Andersenka* (1978), *Sůvy* (1982)
- Hermína Franková (1928)
 - *Blázni a Pythagoras* (1966)
 - *Vendula aneb Francouzština pro pokročilé* (1981)

- Jana Červenková (■ 1939)

- *Čtyřlístek pro štěstí* (1969)
- *Semestr života* (1981)

- Jan Procházka (1929 – 1971)

- *Divoké prázdniny* (1967)
- *Tři panny a Magdaléna* (1966)

- Ivan Klíma (■ 1931)

- *Markétin zvěřinec* (* ■ 1971, 1990 ČSR)

70. a 80. léta

- Ediční iniciativa Albatrosu
 - ESA (Edice světových autorů): *Osudy dívek* (1973); *První lásky* (1978)
 - Veronika: *Starci na chmelu*, *Metráček*, *Pět holek na krku*, *Petr a Lucie*, *Malé ženy* aj.
- Skupina brněnských autorů kolem nakladatelství Blok: Jarmila Dědková, Hana Pražáková, J. Z. Svoboda, Josef Suchý, Marika Syrová, Ludmila Poláková
- Další osobnosti: Jaromíra Kolárová, Hana Bořkovcová aj.

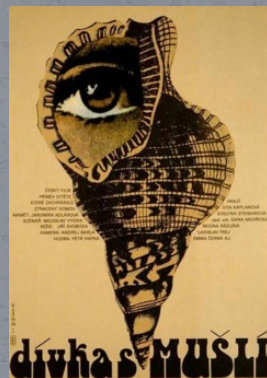
Skupina brněnských autorů kolem nakladatelství Blok

- Jarmila Dědková: *Čas pampelišek* (1976)
- Hana Pražáková: *Výsostné území* (1976), *Výhra* (1984)
- J. Z. Svoboda: *Lucila* (1976), *Silvie* (1984)
- Josef Suchý: *Katka má starosti* (1976),
Starosti s Katkou (1982)
- Marika Syrová: *Panny od královny Anny* (1983)
- Ludmila Poláková: *Alice* (1987)

- Jaromíra Kolářová (1919 – 2006)

- *Léto s kovbojem* (1979)

- *Dívka s mušlí* (1975)

- Hana Bořkovcová (1927)

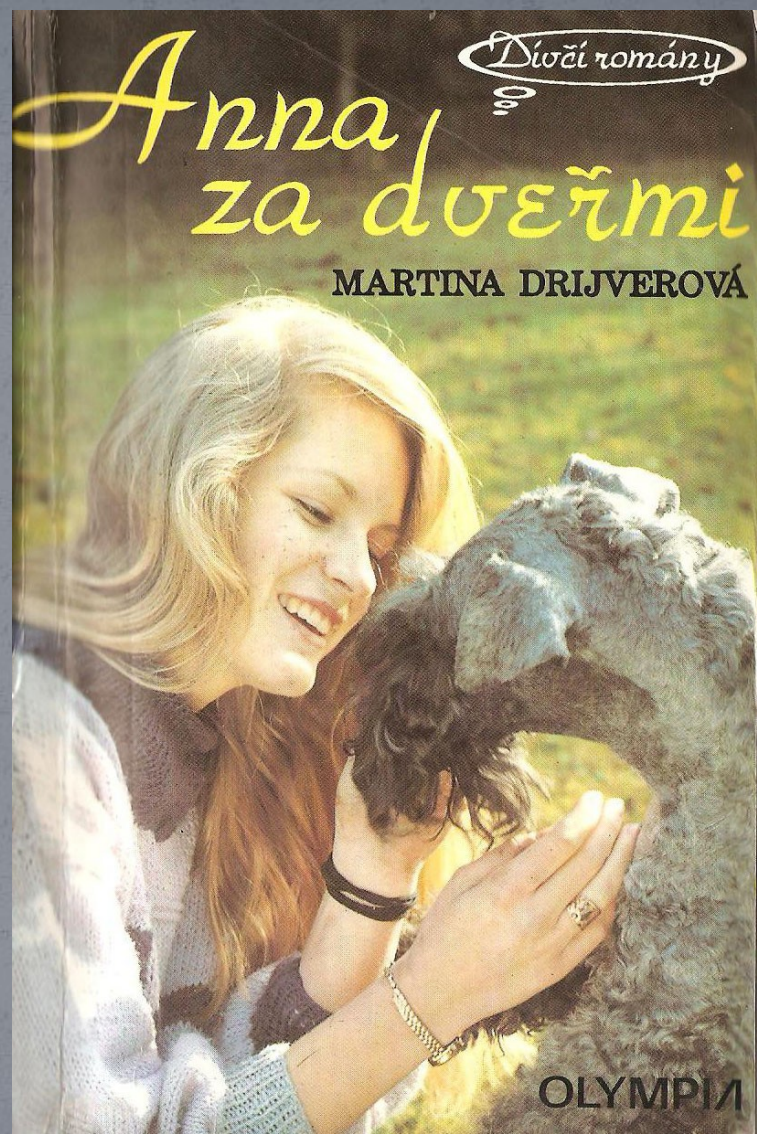
- *Cizí holka* (1977)

- Po roce 1989: *Jdi pryč* (1994), *Zakázané holky* (1995)

90. léta

- Chaos
- Vznik nakladatelství
- Návrat autorů
 - V době totality zakázaných (Procházková, Klíma)
 - Reedice dříve vydaných děl (vč. prvorepublikových komerčních titulů – Ivo Železný)
- Zrušení censury, uvolnění bariér, pád tabu
- 2. zlatá éra dívčího románu
- Zásadní problém: Jak odlišit PDH od DR???

Lékárníkových holka

HERMÍNA
FRANKOVÁ

HERMÍNA FRANKOVÁ

Lékárníkových holka

ALBATROS

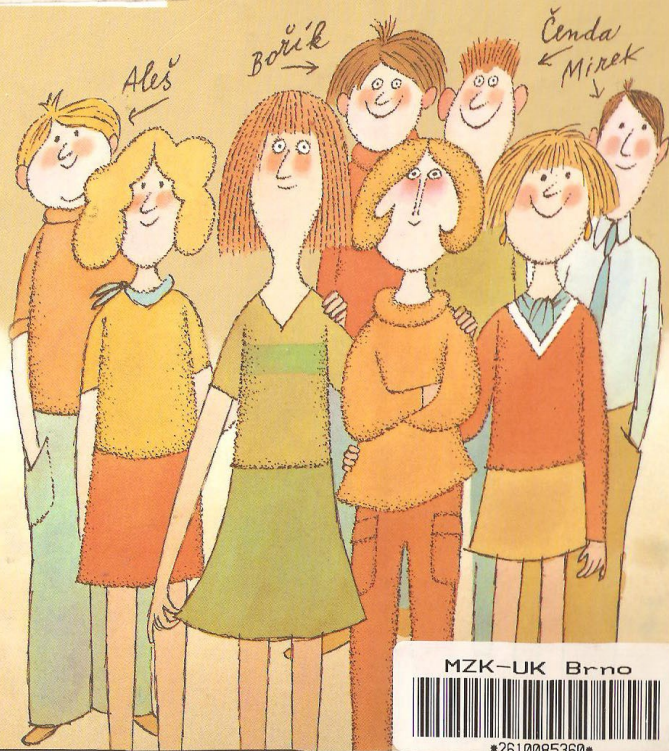

13-253-KMČ-99
14/55

Ahoj, kluci a holky!
Tak už jsme zase tady, my všichni kluci, co nás nic nerozdělí:
Bořík, Čenda, Aleš a Mirek, naše holešovičká parta.
BOŘIKOVA PARTA – podle mě se jmenuje. Jsem pořád její šéf,
i když mi náš holešovičský dům kvůli metru zbourali a já teď bydlím
s rodiči až na druhém konci Prahy. Nevadí, na Trojském ostrově
se s klukama scházíme stejně jako dřív. Čenda je z nás pořád
nejmenší, Aleš nejtlustší a Mirek největší.
Na holky máme samozřejmě svůj názor, ale mou novou
spolužákyni Zuzanu Širovou asi do party vezmeme. Ona totiž
vymyslela bezva fintu na nový „rozvodový“ záchvat mojí mámy.
Jak to dopadlo, to si už ale přečtete sami.

Váš Bořík

MZK-UK Brno

2610085360

HOLKY & SPOL.

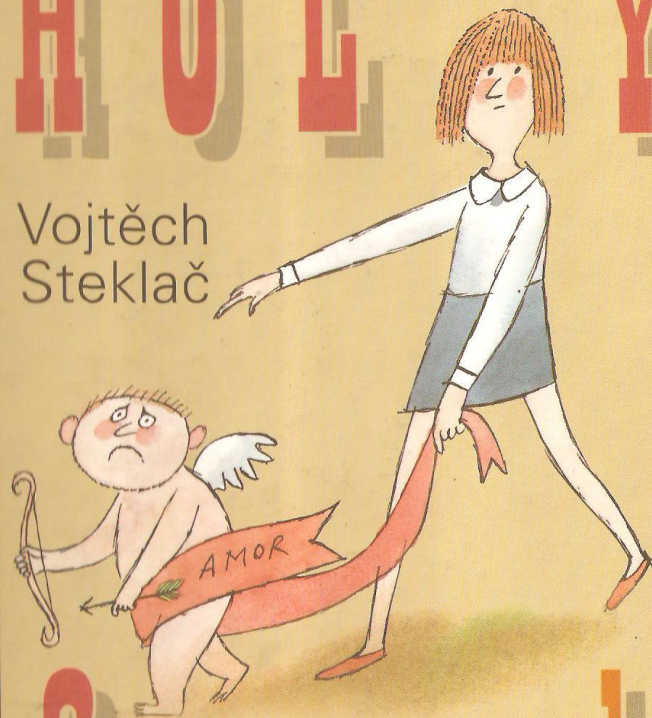

Univerzitní knihovna Brno

2 1.054831

HOLKY

Vojtěch
Steklač

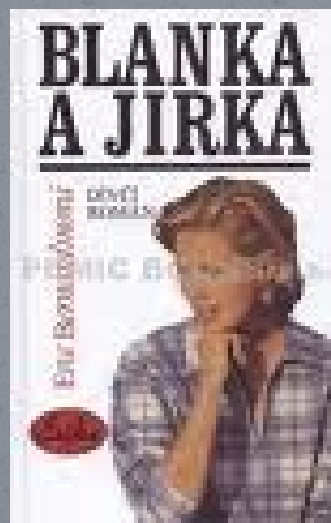
& SPOL.

ALBATROS

Eva Bernardinová (* 1931)

- Románový cyklus:
 - Blanka, obyčejná holka (1993)
 - Blanko, usmívej se (1994)
 - Blanko, představ si (1995)
 - Ahoj, Blanko (1998)
 - Blanka a Jirka (2003)

- Martina Drijverová (■ 1951)

- *Anna za dveřmi* (1993)
- *Už neposlouchám za dveřmi*

- Ilona Borská (1928 – 2007)

- *Cesta pro Hanku* (1994)
- *Hanka v Paříži* (1994)

- Iva Procházková (■ 1953)

- *Karolína aneb Stručný životopis šestnáctileté* (1999)

- Jarmila Mourková (1931 – 1992)

- *Darina* (1993)

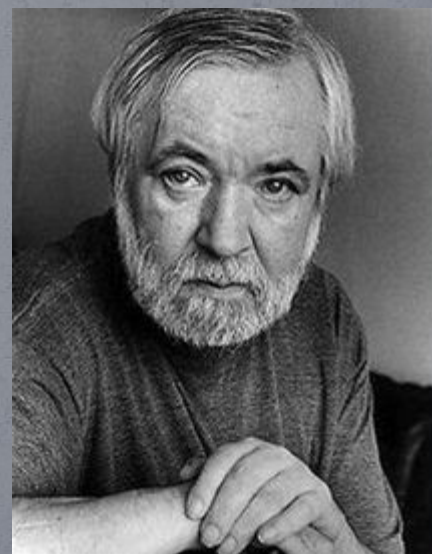
- Hermína Franková (1928)

- *Lékárníkových holka* (1996)

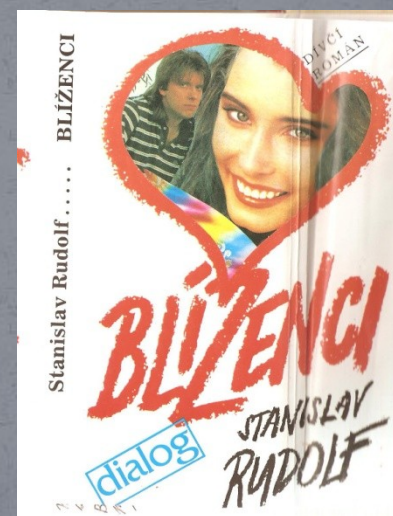
- Vojtěch Steklač (1945)

- *Holky a spol.* (1999)
- *Dáda a spol.* (2000)

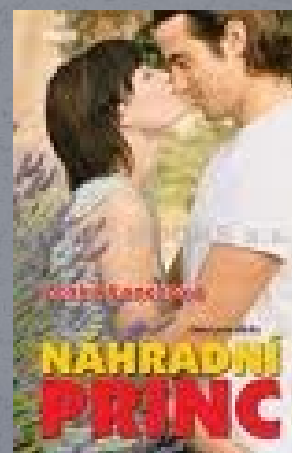
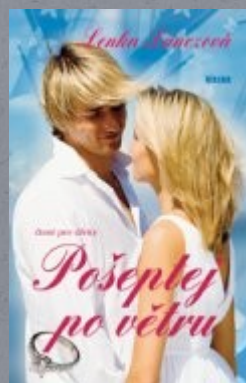
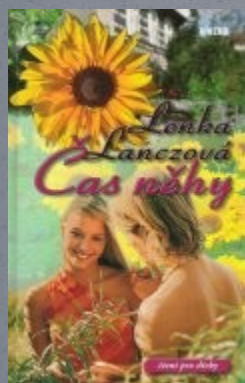
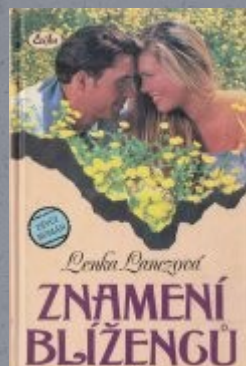
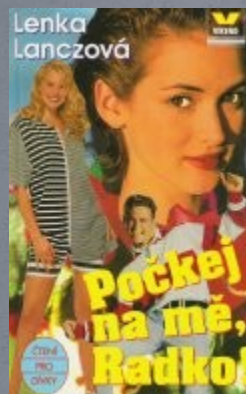

Stanislav Rudolf (* 1932)

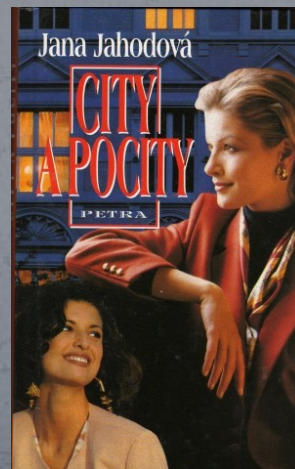
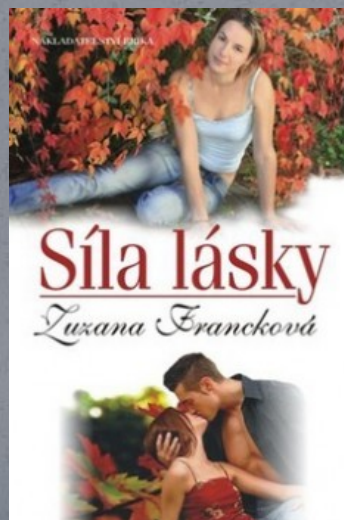
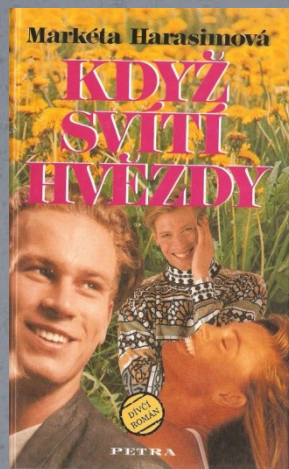
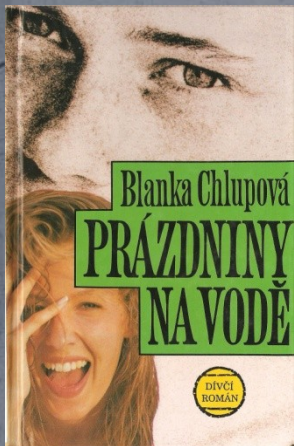
- *Metráček aneb Nemožně tlustá holka* (1969)
- *Nebreč, Lucie* (1972)
- *Něžně háčkovaný čas* (1973)
- *Kopretiny pro zámeckou paní* (1973)
- ...
- *Petra a Dominik* (1991)
- *Z deníku Pampelišky* (1991)
- *Konkurz na anděla* (1992)
- *Blíženci* (1992)
- *První polovina nebe* (1993)
- *Co jsme si říkali k ránu* (1994)
- *Zatmění srdce* (1993)
- Aj.

Lenka Lanczová (* 1964)

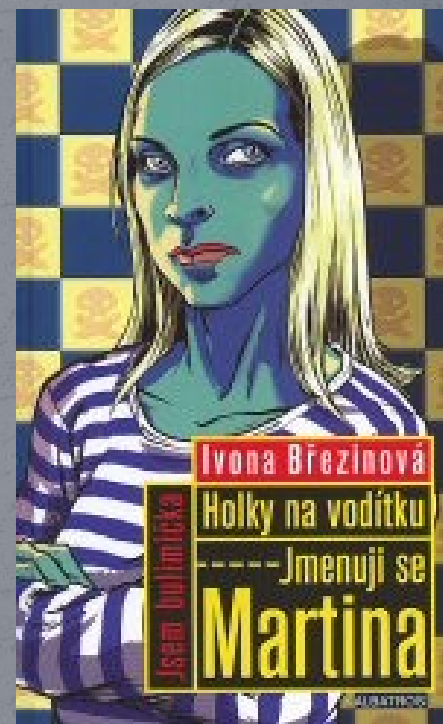

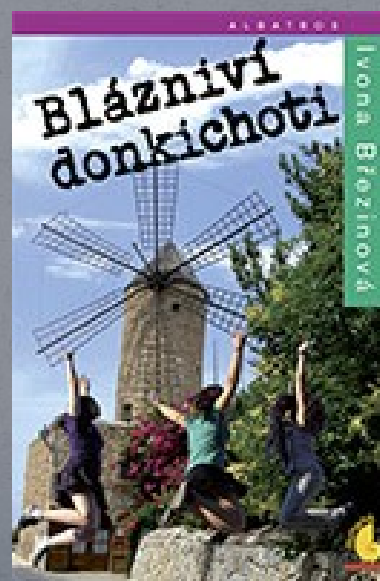
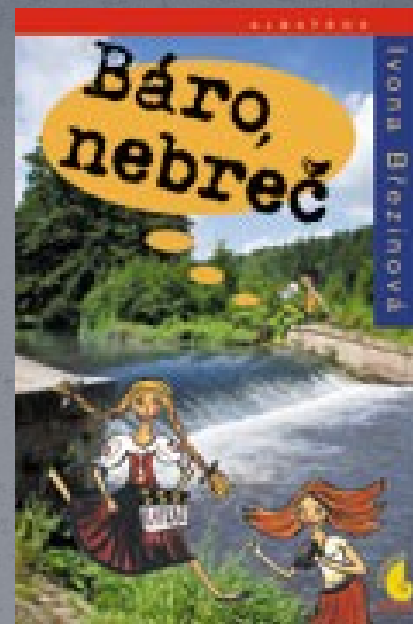
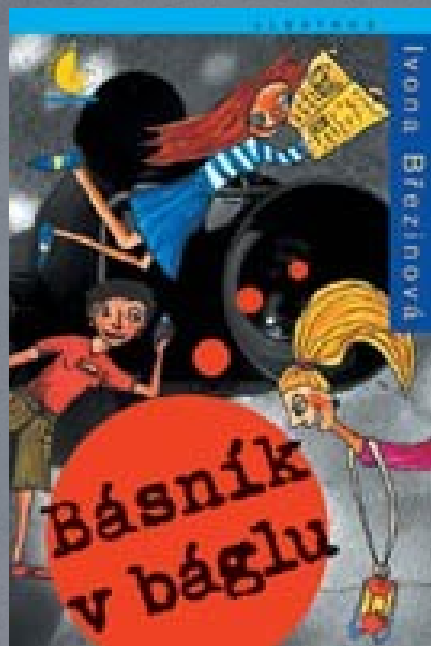
Další autoři DR 90. let

Z posledních let

- Ivona Březinová (1964): *Holky na vodítku*
 - *Jmenují se Alice* (2002)
 - *Jmenují se Ester* (2002)
 - *Jmenují se Martina* (2003)

Nová tvorba pro adolescenty (> 15)

